

ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΚΑΜΠΟΥ

(ΑΠΟ 1868 - 1945)

1. Ὁραματισμοὶ καὶ πραγματικότης

Ἐὰν ἡ ἰδρυσις τοῦ Πτωχοκομείου καὶ Νοσοκομείου Καλαμῶν ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ μεγάλου Εὐεργέτου προῖον μακρᾶς καὶ ὀρίμου σκέψεως, ἡ δημιουργία ἀντιθέτως ἐνὸς προτύπου ἐκπαιδευτηρίου εἰς τὴν γενέτειραν ὑπῆρξεν ὀνέκαθεν τὸ φλογερὸν ὄραμα τῶν νεανικῶν χρόνων.

Τὰ γράμματα, αἱ ἐπιστῆμαι, ἡ πνευματικὴ καθ' ὅλου καλλιέργεια, ἦσαν καὶ παρέμειναν μέχρι τέλους ὁ ἀνεκπλήρωτος πόθος τοῦ Σπ. Ἀλεξανδράκη. Διότι, ὡς γνωστόν, ὁ αἰδίδιμος Εὐεργέτης, εὐρεθεὶς ἀπὸ τῶν πρώτων ἔτι παιδικῶν χρόνων εἰς τὴν ἀδήριτον ἀνάγκην, ὅπως ἐργασθῇ, ἐστερήθη τῆς εὐκαιρίας νὰ λάβῃ τὴν κατάλληλον παιδείαν, ἣν τοσοῦτον διακαῶς ἐπόθει. Καὶ ὅσονδήποτε καὶ ἂν διέπρεψε μετὰ ταῦτα, ὑπηρετῶν τιμίως τὸν «κερδῶν Ἑρμῆν», παρέμεινε πάντως μέχρι τέρματος βίου ὁ μέγας καὶ ἀθεράπευτος νοσταλγὸς τῆς.

Τοῦτον τὸν πόθον καὶ τὴν εὐγενῆ ἔφεσιν πρὸς τὰ ὑψηλὰ καὶ πνευματικά, τὰ βλέπομεν διάχυτα εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς του.

Ὅ,τι ὅμως ὁ Σιπυρίδαν Ἀλεξανδράκης ἐστερήθη αὐτὸς εἰς τὴν ζωὴν του, ἔνεκα καταθλιπτικῆς πενίας, ἠθέλησε τόσον γενναιοδῶρως νὰ προσφέρει βραδύτερον εἰς τοὺς ἄλλους.

Ἐγνώριζεν ἄλλως τε καλῶς ὁ αἰέμνηστος οὗτος ἀνὴρ, ὅτι ἀπὸ τῆς παιδείας ἔδει ν' ἀρχίσῃ τὸ ἀνορθωτικὸν ἔργον τοῦ κράτους. Πρὸς τοῦτοις ἔζη εἰς μίαν ἐποχὴν κατ' ἐξοχὴν πτωχὴν εἰς πνευματικὰς ἐκδηλώσεις καὶ ἐπιτεύξεις. Τὸ δ' ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν Βασίλειον τῆς τότε, μόλις συνεκραιτέτο εἰς τοὺς πόδας του.

Διὸ καὶ ἡ παιδεία ὑπῆρξε τὸ πρῶτον καὶ κύριον μέλημα τοῦ Ἀλεξανδράκη, εὐθύς ὅμα τῇ ἐκδηλώσει τῶν πρώτων του φιλανθρωπικῶν διαθέσεων. Τοῦτο διαφαίνεται περιτράνως καὶ εἰς τὴν ἱστορικὴν Διαθήκην αὐτοῦ, τῆς 19ης Ὀκτωβρίου 1870, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ οἶονεὶ τὴν συνιστα-

μένην τῆς μεγάλης προσωπικότητος τοῦ ἀνδρός.

Εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Διαθήκην, τὸ πρῶτον καὶ κύριον ἄρθρον, ἐκ τῶν 17, ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὴν πραγμάτων τοῦ μεγάλου τούτου ὀνείρου, οὗτινος τὴν ἐκπλήρωσιν ἐρρύθμιζεν ἤδη ἐν πάσῃ δυνατῇ λεπτομερείᾳ.

Ἀλλὰ καὶ πολὺ ἐνωρίτερον ἀκόμη, ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1868, εἶχε προβῇ, ἰδίαις δαπάναις, εἰς ἴδρυσιν Ἑλληνικοῦ Σχολείου ἐν Κάμπω Ἀβίας. Τὸ πρῶτον τοῦτο Σχολεῖον ἐστεγάσθη μάλιστα ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, ἐγγὺς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Θεοδώρων Κάμπου, ἣν ἐδωρήσατο ὡσαύτως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ὅμως τὸ ἀρχικὸν αὐτὸ Ἀλεξανδράκειον Διδακτήριον δὲν ἐπρόκειτο νὰ λειτουργήσῃ ἐπὶ μακρόν. Ἀμα τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1868—1869 καὶ συγκεκριμένως κατ' Ἰουνίον 1869 ἐκλείσθη παρὰ τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰδρυτοῦ. Δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένοι οἱ λόγοι τῆς ἀποφάσεώς του ἐκείνης. Πάντως σκοπὸς τοῦ Ἀλεξανδράκη ἦτο νὰ ὀργανώσῃ ἐκ νέου τοῦτο, ἐπὶ νέων ὅλως καὶ ἀπολύτως συγχρονισμένων βάσεων καὶ μὲ τὴν προοπτικὴν, ὅπως τὸ καταστήσῃ ἐν τῶν τελειοτέρων ἐκπαιδευτηρίων τοῦ εἴδους του εἰς τὴν χώραν.

Ὁ αἰφνιδίως ἐπελθὼν τὴν 17ην Φεβρουαρίου 1871 θάνατός του, δὲν τοῦ ἐπέτρεψε τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὠραίων ἐκείνων σχεδίων. Πλὴν ἐν τῇ Διαθήκῃ αὐτοῦ εἶχε μεριμνήσει δαψιλῶς καὶ περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ παλαιοῦ του τούτου ὀνείρου.

Ἦδη τὸν λόγον εἶχον οἱ Ἐκτελεσταὶ τῆς Διαθήκης τοῦ Σπυρίδωνος Ἀλεξανδράκη.

2. Ἑκτασις καὶ δυνατότης τοῦ Κληροδοτήματος

Ὡς ἐσημειώθη ἤδη, πρῶτον μέλημα τοῦ ἐπιφανοῦς τούτου Μανιάτου, ἦτο ἡ σύστασις Ἑλληνικοῦ Σχολείου ἐν Κάμπω Ἀβίας καὶ δὴ ὀργανομένου κατὰ τοιοῦτον ἄψογον τρόπον, ὥστε νὰ συναμιλλᾶται μὲ τὸ τελειότερον κατηρητισμένον Ἑλληνικὸν Σχολεῖον τοῦ Κράτους.

Ἀλλὰ δὲν περιορίζετο μόνον μέχρις ἐδῶ. Προέβλεπε περαιτέρω τὴν χορήγησιν ὑποτροφιῶν, γυμνασιακῶν τε καὶ πανεπιστημιακῶν, πρὸς τοὺς ἀριστεῖς τῶν ἀποφοίτων, προκειμένου οὗτοι νὰ δυνηθῶσιν ἀπροσκόπτως νὰ συνεχίσωσι τὰς σπουδὰς των καὶ ἀποβῶσιν οὕτω χρήσιμοι πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα.

Ἄλλ' ἅς ἴδωμεν αὐτὸ τοῦτο τὸ πρῶτον ἄρθρον τῆς Διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός, εἰς ὃν γίνεται λόγος περὶ ὅλων αὐτῶν.

«Πρῶτον. Τὸ διὰ τῶν χρημάτων μου συστηθὲν καὶ διατηρηθὲν μέχρι τέλους Ἰουνίου παρελθόντος ἔτους Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἐν Κάμπω

τοῦ Δήμου Ἀβίας διατάττω νὰ συστηθῇ ἐκ νέου καὶ ἀφίνω τελείαν ἰδιοκτησίαν του τὰ ἐξῆς κτήματά μου· τὴν οἰκίαν μου μὲ δύο ἐργαστήρια εὐρισκόμενα ἐντὸς τῶν Καλαμῶν εἰς τὸν δρόμον πρὸς τοὺς Ἀγίους Ἀποστόλους συνορευόμενα κατ' ἀνατολὰς μὲ προικῶν Γ. Παπαδοπούλου, δυσμὰς μὲ Π. Κορυζοπούλου, ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν μὲ δρόμους. Τὸ ἐργαστήριόν μου εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων συνορευόμενον πρὸς ἀνατολὰς μὲ πλατεῖαν, δυσμὰς καὶ ἄρκτον μὲ κληρονόμων Ι. Κυριακοῦ καὶ μεσημβρίαν μὲ Κ. Α. Κυριακοῦ. Τὸ ἐργαστήριόν μου παρὰ τῇ κάτω πλατεΐᾳ ἀγορασμένον ἀπὸ Μιχαὴλ Φοῖφαν συνορευόμενον κατ' ἀνατολὰς μὲ Στ. Καπετανάκη, δυσμὰς καὶ ἄρκτον μὲ ὁδοὺς δημοσίας καὶ πρὸς μεσημβρίαν μὲ Μ. Φοῖφα, κειμένων ἀπάντων ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Καλαμῶν. Καὶ ἓνα ἀγρὸν ἰδιοκτήτην εἰς θέσιν Παληοκκληΐσι, ὅριον Ἀἰζαγα, ἐκ στρεμμάτων 25 ὡς ἔγγιστα συνορευόμενον κατ' ἀνατολὰς μὲ Γ. Δαμηλάτη, δυσμὰς καὶ μεσημβρίαν μὲ Κ. Δημακοπούλου, ἄρκτον μὲ Π. καὶ Γ. Ἀφῶν Κουραίων καὶ Χ. Κούση.

Ὅλα ταῦτα τὰ περιγραφέντα κτήματά μου θέλουν εἶσθε εἰς τὸν αἰῶνα τῶν ἅπαντα ἀναπαλλοτρίωτα καὶ μόνον ἢ ἐξ αὐτῶν πρόσοδος, ἦγουν τὰ ἐνοίκια, θὰ χρησιμεύουν διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Σχολείου, ἐὰν δὲ μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἄνω σχολείου ἐξόδων ὑπάρξῃ περίσσευμα, ἐκ τῆς προσόδου τῶν ἐργαστηρίων καὶ ἀγροῦ καὶ τῶν 10 Μετοχῶν τῆς Τραπεζῆς περὶ ὧν διατάσσω ἀκολουθῶς, διὰ τοῦ περισσεύματος τούτων θέλω νὰ ἐπιδιορθώνεται τὸ κατάστημα τῆς παραδόσεως τοῦ σχολείου αὐτοῦ, ἐκ τῶν περισσευμάτων δὲ θέλουν διατηρεῖσθε εἰς Γυμνασιακὰς ἢ Πανεπιστημιακὰς σπουδὰς ὅσοι ἤθελον εὐδοκιμήσει εἰς τὴν ἐν τῷ ἰδιοσυντηρήτῳ μου Σχολείῳ μαθητεύσαντες καὶ ἤθελον ἀριστεύσει εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ γενησόμενον διαγωνισμόν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὅρων τούτων ὁ διορισμὸς τῶν ὑποτρόφων θὰ γίνεται ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης μου.

Τὸ ἐν λόγῳ Ἑλληνικὸν σχολεῖον θέλω καὶ διορίζω νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῆς προσλήψεως τῶν ἀναγκαίων διδασκάλων καὶ διαρρυθμισθῇ εἰς τρόπον ὥστε νὰ συναμιλλᾶται μὲ τὸ τελειότερον καταρτισμένον Ἑλληνικὸν σχολεῖον τοῦ Κράτους καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ ἐξερχόμενοι καὶ μὲ τὸ ἀνῆκον πτυχίον ἐφωδιασμένοι μαθηταὶ νὰ εἶναι δεκτοὶ εἰς τὸ Γυμνάσιον ὅπως καὶ οἱ τῶν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διατηρουμένων ἐλληνικῶν σχολείων ἐξερχόμενοι μαθηταί.

Διὰ κατάστημα τοῦ ἐν λόγῳ Σχολείου παραχωρῶ τὴν ἐν Κάμπῳ οἰκίαν μου συνορευομένην γύρωθεν μὲ δρόμον μὲ γροθαρόμανδραν ἀνήκουσαν ἑκπαλαὶ εἰς τὸν Βούρνην καὶ μωρεοπερίβολον Βαρκλαναταίων.

Εἰς τοὺς Ἐκτελεστὰς τῆς διαθήκης μου ἀπόκειται, ἂν τὸ κρίνωσιν

ὠφελιμώτερον, νὰ συμφωνήσωσι μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἵνα αὐτῇ ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα καὶ τὴν δαπάνην τῆς συντηρήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Κάμπου, κατὰ τοὺς ἄνω ἐκτεθέντας ὅρους, ἀπολαμβάνουσα τὴν ἐκ τῶν ἄνω κτημάτων μου πρόσδοτον ἐν μέρει ἢ καὶ ὁλόκληρον, ἥ δὲ διάρκεια τῆς συμφωνίας ταύτης πρέπει νὰ ὀρισθῇ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἄπαντα...».

Ὡς Ἐκτελεστὰς δὲ τοῦ Κληροδοτήματος Κάμπου ὥριζε περαιτέρω ἰσοβίως ὁ Ἀλεξανδράκης τοὺς κάτωθι πέντε :

- 1) Τὸν Ἐπίσκοπον Οἰτύλου
- 2) » Δημήτριον Σαράβαν
- 3) » Ἀλέξανδρον Ἀλεξανδράκην
- 4) » Γεώργιον Κουτήφαρην καὶ
- 5) » Πέτρον Κουτήφαρην

Οἱ τρεῖς πρῶτοι ἐξ αὐτῶν μετεῖχον ὡς Ἐκτελεσταὶ καὶ τοῦ ἐτέρου Κληροδοτήματος τοῦ Ἀλεξανδράκη.

Τοὺς ἀνωτέρω πέντε μετὰ θάνατον θὰ ἀντικαθίστων τὰ ἐξ μονίμως προβλεπόμενα ὑποκατάστατα μέλη, ἐκ τῶν 2 Μητροπολιτῶν (Μεσσηνίας καὶ Οἰτύλου) καὶ τῶν 4 πρὸέδρων (τῶν ἐν Καλάμαις Πρωτοδικῶν, τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου Καλαμῶν, τοῦ Ἐμποροβιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Καλαμῶν καὶ τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου Ἀβίας). Τοῦτο καὶ συνέβη, ὡς γνωστόν, ἐν ἔτει 1905.

Ἐν τῇ πράξει οὐδέποτε ἐλειτούργησαν κεχωρισμένως τὰ δύο ταῦτα συμβούλια τῶν Ἐκτελεστῶν, ἀλλ' οἱ αὐτοὶ ὑπῆρχον ἐν ἀμφοτέροις τοῖς Κληροδοτήμασιν.

Οὕτως ἐν ἔτει 1871 τὸ πρῶτον τοιοῦτον κοινὸν συμβούλιον τῶν Ἐκτελεστῶν τῶν Ἀλεξανδρακείων Κληροδοτημάτων, Καλαμῶν—Κάμπου, συνεκροτήθη ὑπὸ τὴν ἀκόλουθον μικτὴν σύνθεσιν :

Πρόεδρος ὁ Ἐπίσκοπος Μεσσηνίας Προκόπιος.

Ἀντιπρόεδρος ὁ Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Παιδείας Δημήτριος Σαράβας.

Μέλη οἱ Γεώργιος Χρυσοσπάθης, Κωνσταντῖνος Κουτσομητόπουλος, Δημήτριος Σκλαβέας, Παναγιώτης Κορυζόπουλος, Νικόλαος Σκιᾶς, Κωνσταντῖνος Σκλαβόπουλος, Νικόλαος Κατσίρης, Γεώργιος Μελισσουργός, Θεόδωρος Μαρκόπουλος, Ἰωάννης Σαλαμανός, Γεώργιος Κουτήφαρης καὶ Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδράκης, ἀνεψιὸς τοῦ Διαθέτου, ἦτοι δέκα τέσσαρες ἐν ὅλῳ. Τοῦ πρώτου τούτου συμβουλίου δὲν μετέχει εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἐπίσκοπος Οἰτύλου. Τὸν συναντῶμεν πολὺ βραδύτερον ὡς ἐπίτιμον Πρόεδρον.

Δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι οὐδεμία παραποίησης ἐγένετο τῆς βουλήσε-

ως τοῦ Διαθέτου, ἀπὸ μέρους τῶν Ἐκτελεστῶν, ὡς πρὸς τ' ἄλλα. Δηλαδή οὐδέποτε ἔκαμαν οὗτοι χρῆσιν τῆς περιουσίας τῶν Κληροδοτημάτων ἀδιακρίτως. Ἀντιθέτως ἀμφότερα ὑπῆρχον ἀνεξάρτητα ἀλλήλων. Πρὸς τούτοις δέ, ἐτηροῦντο ἴδια βιβλία καὶ λογαριασμοὶ καὶ συνετάσσοντο ἴδιοι προϋπολογισμοὶ καὶ ἀπολογισμοὶ. Τοῦτο μαρτυρεῖται σαφῶς εἰς πάντα τὰ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῶν Κληροδοτημάτων τηρούμενα πρακτικά.

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν εἰς τί ἀκριβῶς συνίστατο ἡ περιουσία, ἣν ὁ αἰόλιμος Σπ. Ἀλεξανδράκης κατέλιπεν ὑπὲρ τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος.

Πρόκειται κυρίως περὶ ἀκινήτων ἀγαθῶν καὶ τινων μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὡς ἀκολουθῶς:

1) Μία οἰκία μετὰ δύο καταστημάτων, ἐγγύς τοῦ ἱστορικοῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Καλαμῶν.

2) Ἐν κατάστημα ἐπὶ τῆς πλατείας Ἀγίων Ἀποστόλων.

3) Ἐν ἐργαστήριον παρὰ τῇ πλατεῖᾳ 23ης Μαρτίου.

4) Ἐν ἀγρόκτημα, ἐκτάσεως 25 στρεμμάτων, κείμενον εἰς θέσιν «Παληοκκλησία», ὁρίου Αἰζαγα.

5) Μία οἰκία ἐν Κάμπῳ Ἀβίας.

Καὶ 6) Δέκα Μετοχαὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος.

Ἡ περιουσία αὕτη, μετὰ μίαν τρικονταετίαν. ηὐξήθη διὰ τῆς ἀγορᾶς ὑπὸ τῶν Ἐκτελεστῶν ἐνὸς καινουργοῦς κτιρίου, πρὸς ἀνεωτέραν στέγασιν τοῦ Διδακτηρίου, καὶ 34 ἀκόμη μετοχῶν τῆς αὐτῆς Τραπεζῆς.

Οὕτω περὶ τῷ 1900 ἡ ἀξία τῆς ἀκινήτου καὶ κινητῆς περιουσίας τοῦ ἐν Κάμπῳ Κληροδοτήματος, ὑπελογίζετο, κατὰ προσέγγισιν, εἰς δραχ. παλαιᾶς 250.000. Ἦτοι ποσὸν ἐξαιρετικῶς σοβαρὸν καὶ ἀξιόλογον εἰς τὴν ἐποχὴν του.

Παρὰ ταῦτα, Ἀλεξανδράκειον Ἑλληνικὸν Σχολεῖον συντηρούμενον διὰ μόνων τῶν πόρων τοῦ Κληροδοτήματος, μόλις ἀπὸ τοῦ 1911 ἤρξατο λειτουργοῦν. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπροσδοκίτως παρεμβληθεῖσαν κρατικὴν πρωτοβουλίαν περὶ τὴν ἴδρυσιν Ἑλληνικοῦ Σχολείου ἐν Κάμπῳ, ἥτις καὶ ἐδημιούργησε μίαν ὅλως ἰδιόρρυθμον κατάστασιν.

3. Τὸ Ἀλεξανδράκειον Σχολεῖον Κρατικόν.

Ὅτε, τερματισθεῖσων τῶν προεργασιῶν ἀπὸ μέρους τοῦ Κληροδοτήματος, ἀνεμένετο ἡ ἐναρξὶς λειτουργίας τοῦ Σχολείου Κάμπου, ἐκδίδεται αἴφνης, τῷ 1872, Βασιλικὸν Διάταγμα, δυνάμει τοῦ ὁποῦ συνιστᾶτο ὑπὸ τοῦ Κράτους Ἑλληνικὸν σχολεῖον (τ.ἔ. Σχολαρχεῖον) ἐν Κάμπῳ τοῦ δήμου Ἀβίας. Ἐν τῷ Διατάγματι ἐκείνῳ οὐδόλως ἐγένετο μνεῖα, περὶ τοῦ ὅτι τὸ σχολεῖον αὐτὸ θὰ ἐλειτούργει εἰς βάρος τοῦ Κληροδοτήμα-

τος. Ἄλλως τε οὔτε καὶ ἦτο δυνατόν νὰ διατυποῦται τοιαύτη τις ἀξίωσις, δοθέντος ὅτι τὸ δημόσιον εἰς οὐδεμίαν εἶχεν ἔλθῃ προηγουμένως ἐπαφὴν ἢ συνεννόησιν μετὰ τῶν ὑπευθύνων Ἐκτελεστῶν τοῦ Κληροδοτήματος, μόνων ἀρμοδίων ἐν προκειμένῳ.

Τὸ περιεργον εἶναι ὅτι αἱ ἀρμόδιαι κρατικάι ὑπηρεσίαι οὔτε μετὰ ταῦτα ἐκινήθησαν ποσῶς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν, ὅπως αἱ δαπάναι καταβάλλωνται ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ κληροδοτήματος, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ μεταξύ ἐλειτούργει κανονικῶς.

Οὕτω τὸ ἰδιόρρυθμον τοῦτο καθεστὼς διτηρήθη ἐπὶ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ συναπτὰ ἔτη, συγκεκριμένως ἀπὸ τοῦ 1872 ἕως τοῦ 1910.

Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Σχολαρχεῖον, ἐστεγάζετο δωρεὰν ἐν διαφόροις οἰκήμασι τοῦ Κληροδοτήματος ὡς κάτωθι :

Μετὰ τὸν πατρικὸν οἶκον τοῦ ἀειμνήστου Ἰδρυτοῦ, ὅστις ἐχρησιμοποιήθη ὡς πρῶτον διδαστήριον, ἐνοικιάζεται ἀντὶ 600 δραχ. ἐτησίως ἕτερον οἶκημα ἀνήκον εἰς τὸν Νικόλαον Κοτρωνάρον. Βραδύτερον μεταστεγάζεται εἰς τὸν οἶκον Καλάφτη (νῦν ἀρχιάτρου Π. Καβάλη) καὶ τέλος ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς εἰς τὸ σημερινὸν ἰδιόκτητον κτίριον, ἔνθα στεγάζεται ἤδη τὸ Ἀλεξανδράκειον γυμνασιακὸν παράρτημα Κάμπου.

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν τοῦτο διάστημα ἡ λειτουργία τοῦ ἐν Κάμπῳ Ἑλληνικοῦ σχολείου ὑπῆρξε κανονικὴ, αἱ δὲ σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τοῦ Κληροδοτήματος ὁμαλαί. Περὶ τῷ 1910 ὑπελογίσθη, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ καταβαλλομένη δαπάνη διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ τούτου σχολείου, ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν τῶν 7.200 δραχμῶν ἐτησίως.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε μετὰ τριακονταοκταετίαν ὅλην, ἐνεθυμήθη αἴφνης τὸ κράτος ὅτι τὸ Κληροδοτήμα Κάμπου ἦτο καὶ μόνον ἱκανὸν νὰ βαστάσῃ τὸ βάρος τῆς συντηρήσεως τοῦ ἐν λόγῳ Διδαστηρίου. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν διαπίστωσιν αὐτήν. Συγχρόνως, τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω ἔτος, ἐγείρει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Κληροδοτήματος ἐπιζητοῦν, ὅπως τοῦ ἀποδοθῶσιν ὀπίσω πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦ 1910 γενόμεναι δαπάναι, αἵτινες σημειωτέον διὰ τὰ 38 ἐπίμαχα ταῦτα ἔτη ἀνῆρχοντο εἰς τὸ ὑπέρρογκον διὰ τὴν ἐποχὴν ποσὸν τῶν 273.600 δραχμῶν.

Τὴν παράλογον καὶ ἐξωφρενικὴν συνάμα ἀπαίτησιν ταύτην τὸ δημόσιον ἐστήριζεν εἰς ὑφισταμένην δῆθεν σιωπηρὰν σύμβασιν μετὰ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἐκτελεστῶν, ὡς καὶ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι τὰ ἔσοδα τοῦ Κληροδοτήματος ἦσαν ἤδη ἱκανὰ νὰ καλύψωσι τὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην τῶν 7200 δραχ. ἐτησίως.

Ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Καλάμαις Πρωτοδικῶν,

ένώπιον τοῦ ὁποίου ἐξεδικάσθη ἡ περίεργος ἐκείνη ὑπόθεσις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1708 ἀποφάσεως αὐτοῦ τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1910, ἀπέρριψε παμψηφεί τὴν ἀγωγὴν, ἀρνηθὲν νὰ δεχθῇ, ὅτι δύνανται νὰ παρασχεθῶσι σημεία δηλώσεως τῆς βουλήσεως τῶν Ἐκτελεστῶν πρὸς ἐπιβάρυνσιν τοῦ Κληροδοτήματος ἐκ μόνης τῆς σιωπῆς.

Τὸ ὅτι μία ἀντίθετος τυχὸν ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου θ' ἀνετίνασεν ἀσφαλῶς τὸ Κληροδοτήμα εἰς τὸν ἀέρα, μόλις χρειάζεται νὰ λεχθῇ.

Ὡστόσο τὸ κράτος εἰς ἀπάντησιν, διὰ διατάγματός του τῆς 19ης Αὐγούστου 1911, καταργεῖ τὸ Σχολεῖον. Δύο μῆνας ὁμως βραδύτερον τὸ Κληροδοτήμα, διὰ τῶν ἰδίων του πόρων, προβαίνει εἰς ἀνασύστασιν πλήρους Ἑλληνικοῦ Σχολείου, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀλεξανδράκειον Ἑλληνικὸν Σχολεῖον Κάμπου». Τὸ Σχολαρχεῖον τοῦτο ἰδρύεται δυνάμει διατάγματος τῆς 23ης Ὀκτωβρίου 1911 καὶ λειτουργεῖ ἔκτοτε μέχρι τοῦ 1935 κατὰ τρόπον λαμπρὸν καὶ ὑποδειγματικόν.

4. Τὸ Κληροδοτήμα μέχρι τοῦ 1911.

Ἡδὴ ἐξεταστέον ποῖον τὸ ἔργον τοῦ Κληροδοτήματος Κάμπου καθ' ὅλον τοῦτο τὸ τεσσαρακονταετὲς διάστημα μέχρι τοῦ 1911, ἔτους καθ' ὃ τὸ Κληροδοτήμα ἀναλαμβάνει ἐξ ὁλοκλήρου τὰς δαπάνας συντηρήσεως τοῦ ἐν λόγῳ Σχολείου.

Κατ' ἀρχὰς πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι τὸ Κληροδοτήμα Κάμπου οὐδέποτε ἔπαυσε λειτουργοῦν δι' ἰδίων λογαριασμὸν. Δηλαδή ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐγένετο παρὰ τῶν Ἐκτελεστῶν, οἵτινες ἦσαν οἱ αὐτοὶ καὶ εἰς τὸ Κληροδοτήμα Καλαμῶν, ἀνάμειξις τῶν κεφαλαίων τῶν δύο τούτων Κληροδοτημάτων. Καὶ ὡσάκις ἀκόμη τὸ Κληροδοτήμα Καλαμῶν εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ἀδελφὸν Κληροδοτήμα τοῦ Κάμπου, πάντοτε ἔπραττε τοῦτο διὰ κανονικοῦ δανεισμοῦ.

Βεβαίως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸ Κληροδοτήμα Κάμπου ἦτο καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἀνθηρὸν οἰκονομικῶς. Καὶ εἶναι τοῦτο εὐεξήγητον, δοθέντος ὅτι ὑπῆρχον τακτικὰ περισσεύματα, ἅτινα κατέλιπεν ἐκαστὴ ἐτησίᾳ χρήσις.

Τοῦτο ἔσχε ἄμεσον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ κληροδοτήματος, ἥτις ἦρξάτο συστηματικῶς αὐξανομένη, τόσον εἰς κινητὰ, ὅσον καὶ εἰς ἀκίνητα.

Καὶ πρῶτον θὰ μνημονεύσωμεν τῆς ἀπὸ μέρους τῶν Ἐκτελεστῶν ἀγορᾶς καταλλήλου κτιρίου ἐν Κάμπῳ, ἀνήκοντος προηγουμένως εἰς τὸν Ἀλέξανδρον Κ. Ἀλεξανδράκην, ἀνεψιὸν τοῦ Εὐεργέτου. Ἡ ἀξία τοῦ ἐν λόγῳ οἰκήματος περὶ τῷ 1900 ὑπελογίζετο. εἰς δραχμὰς παλαιᾶς 25.000.

Α' Σχολάρχαι

- 1) Ἀθανάσιος Πετρίδης
- 2) Σκαρπαλέζος
- 3) Ἐπαμεινώνδας Ἀλούπης
- 4) Σωκράτης Κουγέας
- 5) Δημήτριος Καραβίτης
- 6) Χρονέας
- 7) Ποῦλος Κοντέας
- 8) Κωνσταντῖνος Κιτρινιάρης
- 9) Περικλῆς Στασινόπουλος
- 10) Ἰωάννης Μούντανος
- 11) Πετρέας
- 12) Πέτρος Μπουφούνος
- 13) Ἰσμήνη Ξανθάκου
- 14) Δημήτριος Ἐπισκοπίδης

Β' Καθηγηταὶ

- 1) Ἰωάννης Σαραντέας
- 2) Γεώργιος Μανῶλος
- 3) Ἀντώνιος Μπασᾶκος
- 4) Χρῆστος Μπεσμπέας
- 5) Τσαουσίδης
- 6) Θεοδωρόπουλος
- 7) Δημακουλέας
- 8) Παναγιώτης Σιμόπουλος
- 9) Ἀβραάμ Ἀβραμίδης
- 10) Παναγιώτα Τσιριβάκου
- 11) Χρονέας
- 12) Τσώνης
- 13) Νικόλαος Ζακόπουλος
- 14) Νικόλαος Λυκουρέζος.